

Jan Jambon

Minister-president van de Vlaamse Regering

Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management

Strategische Visienota Kunsten

27 maart 2020

Woord vooraf

De huidige Coronacrisis heeft een enorme impact op het culturele veld, en dus ook op de kunstensector. Decretaal ben ik echter gehouden aan de deadline van 1 april 2020 om mijn strategische visienota kunsten neer te leggen. Ik besef dat de kunstensector op dit moment vooral oplossingen aan het zoeken is voor de uitdagingen die deze crisis met zich mee brengt. De impact op de kunstensector is bijzonder ingrijpend, zowel op vlak van speel- en productiemogelijkheden in binnen- en buitenland als op financieel vlak (eigen inkomsten, private middelen,...). We monitoren samen met de verschillende stakeholders de impact van deze crisis op de sector om de gepaste maatregelen te treffen. De gevolgen van deze crisis kunnen we op dit moment niet volledig inschatten en zullen we nog lang met ons meedragen. Vanuit het beleid zullen we daar dan ook blijvend aandacht aan besteden.

Inleiding

In uitvoering van het Kunstendecreet van 13 december 2013 leg ik mijn visienota neer. Met deze visienota leg ik als minister van Cultuur mijn strategische visie op het beleidskader voor de kunsten vast. De strategische visienota is de verdere uitwerking van mijn beleidsnota Cultuur voor wat betreft de kunsten, en houdt rekening met de beleidslijnen van het Vlaams Regeerakkoord. Ze wordt opgemaakt in opdracht van de Vlaamse Regering en wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Hierdoor stimuleren we, voorafgaand aan toekomstige beleidsmaatregelen en subsidiebeslissingen, een publiek debat over wat essentieel is voor de vitaliteit en de verdere ontwikkeling van het kunstenlandschap in Vlaanderen.

De strategische visienota verenigt de stemmen van zowel sector als beleid. De nota kwam tot stand op basis van de landschapstekening die het Kunstenpunt op 1 september 2019 aanleverde. De analyse werd ontwikkeld door Kunstenpunt, met input van het **Vlaams Architectuur instituut (VAI)**, het **Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)** en **Literatuur Vlaanderen**, en in dialoog met mijn administratie. Ik verwijs voor de verdere omgevingsanalyse naar deze landschapstekening, die ik als bijlage aan deze visienota toevoeg.

De eerste maanden van mijn ambtstermijn greep ik aan om in gesprek te gaan met verschillende actoren in het veld: individuele kunstenaars, werknemers uit de kunstensector, belangenbehartigers, steunpunten, kleine en grote organisaties uit verschillende disciplines en sectoren, leden van beoordelings- en adviescommissies, etc. Deze gesprekken waren bijzonder vruchtbaar voor mijn visieontwikkeling.

In het kader van een complementair kunstenbeleid werden ook de lokale overheden – die eveneens een rol spelen bij de ondersteuning en organisatie van het kunstenlandschap – betrokken bij de opmaak van de visienota. Zo leverden de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) elk een bijdrage, waarover ik met hen in dialoog ging. Ook de SARC bezorgde op 4 maart 2020 haar “advies in aanloop naar de Strategische Visienota Kunsten en de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed”.

////////////////////////////////////

Het kunstenlandschap van de toekomst

Door de specifieke evolutie van het Vlaamse kunstenlandschap staan de Vlaamse kunsten en kunstenaars vandaag aan de Europese top en zijn een aantal onder hen referenties van wereldniveau. De hoofddoelstelling van mijn kunstenbeleid is ervoor te zorgen dat de Vlaamse kunstenaars de komende 20 jaar dat niveau behouden en overstijgen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de dynamiek binnen het kunstenecosysteem gewaarborgd blijft en wordt gestimuleerd. Een hervorming van het Kunstendecreet dringt zich daarbij op, een hervorming die niet vertrekt vanuit een top-down of hiërarchische benadering, maar elk segment of ruimte van het landschap vanuit zijn eigenheid versterkt.

De doelstellingen zijn:

- De kwaliteit en uitstraling van het Vlaamse kunstenlandschap verder laten floreren met bijkomende aandacht voor landschapszorg
- Voldoende ruimte bieden voor de ontwikkeling van nieuwe initiatieven
- Draagvlak van de kunsten vergroten
- Planlastverlaging voor de sector & de administratie

Het sleutelwoord van mijn beleid is **vertrouwen**: vertrouwen in de kracht van kunst, in de ambities van onze kunstenaars en in het Vlaamse culturele veld.

In deze visienota zal ik mijn visie verder verduidelijken. Het is de leidraad om de komende jaren het beleid vorm te geven. Het nemen van bijkomende initiatieven en het doorvoeren van de noodzakelijke hervormingen zullen gebeuren in samenspraak met de sector, de belangenbehartigers, de individuele kunstenaars en de lokale overheden.

De visienota is niet opgebouwd als een exhaustief overzicht van alle initiatieven, verwezenlijkingen en uitdagingen. Daarvoor verwijs ik graag naar de landschapstekening die Kunstenpunt gemaakt heeft ter voorbereiding van deze nota. Deze visienota schetst in de eerste plaats de belangrijkste krijtlijnen die ik de komende jaren wil uitzetten en realiseren en is een leidraad die de beoordelaars moet bijstaan in hun werkzaamheden in de beoordelingscommissies.

Het mag duidelijk zijn dat deze visienota geen eindpunt is, maar een kader en een startpunt om de uitdagingen verder uit te werken. Verschillende elementen zoals de hervorming van het Kunstendecreet zullen - ook samen met de sector - in de loop van de legislatuur nog verder verfijnd en uitgekristalliseerd worden.

Ik wil ook uitdrukkelijk benadrukken dat de decreetswijziging niet is ingegeven vanuit een besparingslogica. Integendeel, de wijzigingen beogen binnen de budgetten een procesmatig beheersbaar en versterkt dynamisch landschap met een bijkomende focus op landschapszorg.

De krachtlijnen van mijn beleid die ik verder in de nota toelicht, zijn in niet hiërarchische volgorde:

1. Het duurzame en dynamische kunstenlandschap – meerstemmigheid in alle opzichten
2. Een vierledige structuur binnen het kunstenecosysteem
3. Unicitéit & landschapszorg
4. De individuele kunstenaar als hoeksteen van het landschap

////////////////////////////////////

5. Excelleren in innovatie & meesterschap
6. Internationalisering
7. Het ondernemerschap in de kunstensector verstevigen
8. Kunst als gemeenschapsvormende hefboom
9. Planlastvermindering, administratieve vereenvoudiging en digitalisering

Tot slot belicht ik nog kort de aandachtspunten die ik aan de beoordelingscommissies aanreik om de dossiers zo goed mogelijk te beoordelen.

De besparingen binnen het Kunstendecreet maakten immers duidelijk dat het projectwerken als methodiek van onze steeds meer hybride werkende kunstenaars haar decretale kader ontgroeid is. Een aanpassing dringt zich bijgevolg op. In mijn kunstenbeleid staat de individuele kunstenaar centraal.

Ik introduceer het concept van de ‘**Dynamische Ruimte**’, i.c. het deel van de kunstensector dat via **projectmatige subsidies** (projecten, beurzen voor individuele kunstenaars, doorbraaktrajecten, ...) wordt ondersteund. Deze Dynamische Ruimte heeft een duidelijk DNA. Het zijn projecten die afgebakend zijn in opzet, doel en tijd en betrekking kunnen hebben op alle functies binnen het Kunstendecreet. Daarbij zijn meerjarige projecten mogelijk. Om de dynamiek binnen deze ruimte te waarborgen, reserveer ik vanaf de start van het hervormde Kunstendecreet een relevant percentage van het beschikbare kunstenbudget voor de subsidielijnen binnen de Dynamische Ruimte. We onderzoeken welk percentage noodzakelijk is om de dynamiek in het landschap te behouden. Ook zal ik nagaan of er extra inspanningen nodig zijn voor startende kunstenaars, zodat de stap naar een eigen autonome praktijk kleiner en beter omkaderd wordt.

Ik wil verder bekijken of (een deel van) de Dynamische Ruimte op lange termijn gebaat zou zijn bij een fondsmatige aanpak en/of verfondsing. Ik voorzie daarom een vervolg op het onderzoek ‘Verfondsing in Vlaanderen? Onderzoek naar de wenselijkheid van (verdere) verfondsing in het kunstenlandschap in Vlaanderen’ (2012).

De intrinsieke kwaliteit van het artistiek werk is het uitgangspunt. Als één van de aandachtspunten bij de beoordeling van projecten hanteren we het potentieel om een internationaal niveau te bereiken of zich te kunnen meten met internationale referenties, uiteraard steeds rekening houdend met de schaal en/of maturiteit van elke kunstenaar of organisatie. Ik maak van internationalisering een aandachtspunt over de verschillende segmenten van het Kunstendecreet heen. Daarmee bedoel ik dat het onze ambitie moet zijn om alle projecten en structurele werkingen te meten met onze internationale peers en niet enkel met onze Vlaamse gelijken. Ik vraag de beoordelingscommissies dus om te beoordelen of een kunstenaar of organisatie zich inhoudelijk voldoende meet en positioneert op een internationaal niveau.

Het feit dat de Dynamische Ruimte een eigen specifieke identiteit heeft, heeft ook een aantal consequenties. Kunstenaars en organisaties zullen bewust kiezen voor de Dynamische ruimte indien zij projectmatig willen werken. Projectsubsidies zijn niet per se een opstap naar een structurele werking, net zomin als zij een terugvalpositie zijn bij de uitstroom vanuit het structurele veld. Het combineren van projectsubsidies en structurele subsidies zal niet langer mogelijk zijn. Men moet een keuze maken. Ik kom daar in het volgende deel op terug, als ik het heb over het Brede Veld.

2b Het ‘Brede Veld’ is dat deel van de kunstensector dat via **vijfjarige subsidies** wordt ondersteund. Momenteel ontvangen 208 organisaties deze continue, structurele ondersteuning. Zij vormen een belangrijke schakel binnen het ecosysteem. Binnen de vijf functies van het Kunstendecreet bieden ze vanuit hun structurele inbedding en langetermijnperspectief kansen aan spelers uit de Dynamische Ruimte of andere organisaties.

Dit Brede Veld is voor een groot deel historisch ontstaan en gaat terug tot de eerste sectorspecifieke decreten, zoals het Podiumkunstendecreet (1993) of het Muziekdecreet (1998). In een context van toenemende professionalisering en overheidssteun nam het aantal structureel gesubsidieerden en hun subsidie tot een tiental jaar geleden steeds toe. Zowel het eerste (2004) als het huidige (2013/2018) Kunstendecreet is op diezelfde leest geschoeid, met een aanbodgerichte, open benadering. Dit open karakter is een kracht, maar zorgt er echter voor dat een aantal disciplines sterker vertegenwoordigd zijn dan andere. Bovendien beschikken bepaalde profielen van organisaties met een unieke rol of functie niet

////////////////////////////////////

beter aansluit bij mijn beleidsprioriteiten enerzijds en de werking van de sector en mijn departement anderzijds.

De **hervorming van het Kunstendecreet** die ik beoog is niet revolutionair, maar wel fundamenteel. Het bouwt voort op de aanwezige indeling en heeft tot doel de Vlaamse kunsten aan de Europese en wereldtop te houden. Om de aanpassingen aan het Kunstendecreet door te voeren is evenwel overleg met de sector, de stakeholders en het Vlaams Parlement onontbeerlijk. Dat proces zal tijd in beslag nemen. Bovendien zullen een aantal kunstenaars, organisaties en instellingen zich moeten beraden over hun toekomstige rol in het veld. Zij moeten de tijd en de ruimte hebben om afwegingen van strategische aard te kunnen maken. Gelet op voorgaande overwegingen, zal de subsidieronde voor vijfjarige werkingssubsidies van 1 december 2020 met maximaal één jaar uitgesteld worden.

3. Unicité & Landschapszorg

Zoals reeds aangegeven is de uniciteit en positionering van iedere speler binnen het kunstenecosysteem voor mij een essentieel uitgangspunt om de verhoudingen en meerwaardecreatie binnen het volledige landschap te kunnen inschatten. Het artistieke DNA van elke project of structuur staat centraal. De uniciteit wordt duidelijk in de complementariteit met de andere spelers binnen de diverse ruimtes van het ecosysteem. Samenwerking binnen én buiten de ruimtes én sectoren wordt uitdrukkelijk aangemoedigd en gestimuleerd.

In het huidige Kunstendecreet is er weinig ruimte voor een discussie ten gronde over de ontwikkeling van het kunstenlandschap. De beoordelingscommissies overschouwen slechts een beperkt deel van het landschap en de aanvragen worden niet getoetst aan een toekomstscenario dat rekening houdt met gewenste evenwichten of lacunes in het ecosysteem: Vallen er gaten in het ecosysteem? Zijn er bepaalde sectoren/genres/disciplines over- of ondervertegenwoordigd? Komen de minder zichtbare kunstvormen aan bod? Is er voldoende ruimte om in te spelen op nieuwe tendensen? Is er een gedegen regionale spreiding? Wordt er voldoende aandacht besteed aan ontwikkeling en reflectie? ...

De aandacht voor landschapszorg beschouw ik als noodzakelijk om een zo divers mogelijk landschap en een goede regionale spreiding te bekomen en dus gerichte keuzes te maken met een zo groot mogelijke impact. Ik zal de bestaande procedures voor de verschillende beoordelingen (beurzen, projectsubsidies, meerjarige werkingssubsidies,...) laten evalueren en laten bekijken op welke manier landschapszorg op een betere manier kan geïmplementeerd worden in het beoordelingssysteem. Dit proces zal samen met de sector gebeuren.

Voor de literaire en audiovisuele sector worden de initiatieven zoveel als mogelijk geclusterd door respectievelijk Literatuur Vlaanderen en het Vlaams Audiovisueel Fonds. Ik zal met hen de komende maanden nieuwe beheersovereenkomsten afsluiten. Binnen het Kunstendecreet hebben bepaalde genres en disciplines – o.a. vanwege het ontstaan van het theaterdecreet, nadien het podiumkunstendecreet en het muziekdecreet – reeds een langere traditie op vlak van ondersteuning. De podiumkunstensector (dans, theater, muziek) ontvangt op dit moment de grootste steun vanuit Vlaanderen. Andere disciplines staan nog niet zo ver in hun ontwikkeling. Het is van belang om ook voldoende aandacht en ruimte te creëren om ook andere of nieuwsoortige artistieke uitingsvormen of cultuurvormen, zoals bijvoorbeeld urban culture, voldoende groeikansen te bieden.

Heel wat waardevolle artistieke disciplines zijn op dit moment nog ondergesneeuwd binnen het Kunstendecreet. Vormgeving, fotografie, architectuur en beeldende kunsten zijn hier enkele voorbeelden

////////////////////////////////////

kwaliteitsvol artistiek talent en expertise van vandaag tot stand wordt gebracht, kan de impact van beide sectoren op Vlaams en internationaal vlak aanzienlijk verhogen. Het is mijn ambitie om die unieke dwarsdoorsnede tussen erfgoed, kunst en technologie – tussen het verleden, het heden en de toekomst – in te passen in het door het regeerakkoord vooropgestelde traject rond het Museum van Vlaanderen.

Innovatie & Traditie

De aandacht voor innovatie én traditie in de kunstensector is bijgevolg een bijzonder aandachtspunt. We moeten de nadruk leggen op artistiek innoverende initiatieven die een toegevoegde waarde creëren in het Vlaamse en internationale kunstlandschap. Dit kan velerlei vormen aannemen: innovatieve praktijken, werkmodellen, samenwerkingsmogelijkheden binnen én buiten de sector, nieuwe beeldtalen, nieuwe en/of digitale technologieën,...

Maar daarnaast moeten we ook voldoende aandacht schenken aan het beheersen en excelleren in het metier en vakmanschap. Kunst komt niet uit het niets. Het vereist oefening, studie, techniek, ervaring, doorzettingsvermogen, ... Kortom, het vertrekt vanuit het werk en de praktijk die voorgaande generaties hebben opgebouwd. Innovatie is vaak innovatie vanuit en van een traditie. Men vertrekt vanuit een kader en herwerkt dit.

Het uitvoeren van het repertoire of het aan de slag gaan met de traditie is niet zonder belang. Het leidt het publiek via het vertrouwde naar het vernieuwende en houdt de referentiewerken levend. Het gaat dan zowel over de zorg voor waardevol Vlaams repertoire of erfgoed, het herinterpreteren van bestaand werk als over de confrontatie van het oude met het nieuwe, waarbij voorgenoemde een nieuwe betekenis of lading krijgt. Deze dialoog tussen heden en verleden, tussen kunstenaars en publiek, tussen werken over de grenzen van tijd en generaties heen, verdient mijn inziens bijzondere aandacht in alle disciplines die onder het Kunstendecreet vallen.

De kunst die vandaag gecreëerd wordt, is het erfgoed van morgen. Kunst heeft het eeuwige leven, kunstenaars hebben dat helaas niet. Er zijn al verschillende tools en organisaties in de cultureel-erfgoedsector die de kunstorganisaties en kunstenaars helpen bij archiefzorg. Ik blijf hierop inzetten en geef mijn departement bijkomend de opdracht om in deze regeerperiode een traject rond kunstenerfgoed op te zetten. Specifiek gaan wij moeten nadenken over onze omgang met de nalatenschap van hedendaagse kunstenaars. Samen met de kunst- en cultureel-erfgoedsector en onderzoeksinstellingen wil ik proberen een antwoord te vinden op deze uitdaging. Het levendig houden van de nalatenschap van onze hedendaagse kunstenaars is alleszins een opdracht voor zowel onze Vlaamse kunst- als cultureel-erfgoedorganisaties.

6. Internationalisering

De Kunstensector in Vlaanderen staat wereldwijd bekend om zijn ecosysteem en wordt daarvoor gewaardeerd en geprezen. Denk maar aan de vele kunstenaars en organisaties die internationaal schitteren op kleine, middelgrote en grote podia. Het zijn zowel individuele kunstenaars als kunstorganisaties die internationaal actief zijn. Dit ecosysteem wil ik verder versterken om aldus de internationale uitstraling ervan nog te vergroten.

Internationaal werken is voor vele kunstenaars en medewerkers in de kunstensector een absolute noodzaak. Deze samenwerking, uitwisseling en netwerken zorgen in ons Vlaams kunstlandschap voor

een unieke dynamiek. Het Vlaamse werk kan op onze podia gemeten worden met de internationale referentiepunten én zij kunnen hun werk exporteren naar Europa en de wereld. Het is mijn ambitie om die wisselwerking nog te versterken en concreet uit te werken. Deze doelstelling heeft permanent aandacht en continuïteit nodig, zowel in focus vanuit de kunstensector zelf als vanuit ondersteunende maatregelen door de overheid. Duurzaamheid, focus en het opbouwen van kennis en expertise zijn hiervoor de kritische succesfactoren. Ik wil Vlaanderen nog meer positioneren als een internationale draaischijf voor talent en expertise.

Cruciaal is het opbouwen en verstevigen van internationale relaties en netwerken en het uitbreiden van (internationale) carrièremogelijkheden. Ik bekijk daarvoor hoe de doorbraaktrajecten of de buitenlandse presentatieplekken binnen het Kunstendecreet nog sterker aangewend kunnen worden. Ik werk – indien nodig – nieuwe instrumenten uit voor de ontwikkeling en presentatie van de Vlaamse kunstensector in het buitenland. Daarnaast zal ik optimaal gebruik maken van mijn unieke positie als minister bevoegd voor Buitenlandse Zaken om maximaal in te zetten op de promotie en beeldvorming van onze kunstenaars in het buitenland. Via culturele diplomatie en aanwezigheid van verschillende kunstendisciplines tijdens buitenlandse missies kunnen we een extra impuls geven aan de internationaal bekendheid van de Vlaamse kunstensector. Samenwerkingen met de prioritaire landen en regio's en met de Algemene Afgevaardigden van de Vlaamse Regering in het buitenland worden uitdrukkelijk gepromoot. Ik blijf verder inzetten op Flanders Culture om zo internationale culturele samenwerking te stimuleren en de zichtbaarheid van Vlaamse kunst, cultuur en erfgoed te vergroten.

Deze legislatuur doen zich een aantal opportuniteiten voor om de Vlaamse kunstensector bijkomende zichtbaarheid te geven zoals het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024 en de aanduiding van de kandidaturen voor Culturele Hoofdstad 2030. Dit zijn mogelijke hefboomen om de kunstensector transversaal te laten samenwerken met private partners, lokale overheden en sectoren zoals toerisme, onderwijs, economie,... Ook de mogelijkheden binnen Europese fondsen (vb. Creative Europe, Horizon Europe, Erasmus+ e.a.) zal ik proactief kenbaar maken aan de sector en moeten werken als katalysator voor nieuwe & innovatieve projecten binnen het kunstenlandschap.

7. Het ondernemerschap in de kunstensector stimuleren

Kunstenaars en culturele organisaties worden gedreven door hun passie en visie. Zij verwezenlijken vanuit hun gedachte en scheppen de werkelijkheid. Ze zijn ondernemers an sich en we waarderen hen daar ook uitdrukkelijk voor. De goede voorbeelden rond ondernemerschap in de kunstensector verdienen nog meer navolging. Ik wil dat ondernemerschap en de zelfredzaamheid van kunstenaars en kunstenorganisaties verder stimuleren.

Ondernemerschap en professionalisering zijn cruciale parameters voor een carrière in de Vlaamse kunstensector. Wie afstudeert in het hoger kunstonderwijs is op dit moment te weinig voorbereid op het reilen en zeilen in de sector. Het is onverantwoord om geen aandacht te besteden aan basale economische principes. Elementair bedrijfsbeheer, de sociale rechtspositie van de kunstenaar, administratief recht,... zouden mee moeten genomen worden in het curriculum. Op die manier moeten zij zich een realistisch beeld kunnen vormen van wat hun professionele toekomstperspectieven in het veld zijn en hoe zij zich kunnen wapenen. Startende kunstenaars kunnen weliswaar terecht bij Cultuurloket maar ik wil, in overleg met de minister bevoegd voor Onderwijs, bekijken hoe ik het ondernemerschap in onze School of Arts kan verstevigen. Op die manier staan afstuderende kunstenaars steviger in hun schoenen wanneer zij een onderhandelingspositie moeten innemen over hun arbeidsvoorwaarden.

//

9. Planlastvermindering, administratieve vereenvoudiging en digitalisering

Overkoepelend in het gehele cultuurbeleid is planlastverlaging een absolute prioriteit.

In 2013 ging het project "Slimme Subsidies" van start, een initiatief van het Departement Bestuurszaken. Het project tracht binnen de Vlaamse administratie door middel van kennisdeling en het onder de aandacht brengen van verschillende pijnpunten de regeldruk en de administratieve last binnen de Vlaamse subsidies aan te pakken, zowel voor de aanvrager als voor mijn diensten. Finaal wilt het traject Slimme Subsidies komen tot 1) een vereenvoudiging en stroomlijning van subsidiemaatregelen, 2) de digitalisering van alle subsidiestromen en 3) een Vlaams Subsidieregister.

Mijn administratie staat in voor meer dan 150 subsidiemaatregelen die in een vijftal grote, enkele kleinere decreten en een waaier aan reglementen hun grondslag vinden. Hiermee neemt het Departement CJM ongeveer 1/5^e van het aantal subsidiemaatregelen van de gehele Vlaamse overheid voor zijn rekening. De doelgroep van de maatregelen is vaak vervaagd door evoluties in de sectoren en disciplines en een algemene hybridisering in de samenleving. Door deze versnippering enerzijds en het "open" karakter van vele decreten en reglementen anderzijds is er een structureel onevenwicht ontstaan tussen de verwachtingen vanuit het veld en de budgettaire mogelijkheden. Daarnaast zit het klassieke beoordelingssysteem binnen de cultuurdecreten over zijn grenzen qua operationele efficiëntie en effectiviteit.

Binnen de premisses en de ambities van het traject "Slimme Subsidies" wil ik in mijn beleidsperiode een generieke optimalisatie van de subsidieprocessen aanvatten die finaal kan leiden tot een vereenvoudiging van de (procedures binnen) de cultuurdecreten. Een eerste concrete toepassing wil ik realiseren bij de wijziging van het Kunstendecreet waarbij ik de bijhorende subsidielijnen en digitale processen zo doeltreffend en licht als mogelijk wens te houden. Verdere planlastvermindering en administratieve vereenvoudiging zowel voor de administratie als voor de aanvragers zijn de toetssteen die elke wijziging aan het Kunstendecreet moet kunnen doorstaan.

Verder wil ik bekijken of in de aanvraag-, beoordeling- en verantwoordingsfases de planlast kan verlagen binnen de digitale tool KIOSK. Ik stel namelijk vast dat de planlast voor zowel aanvragers, beoordelaars als mijn departement momenteel niet in verhouding tot het te verdelen budget staat. Ik geef mijn departement de opdracht om KIOSK, in overleg met de adviescommissie Kunsten en de sector, gebruiksvriendelijker te maken voor aanvragers én beoordelaars. Als start zal mijn administratie dit jaar nog interviews afnemen met eindgebruikers van KIOSK waarbij hun ervaring en gebruiksgemak centraal staat. Ten slotte biedt het automatisch inlezen van data uit authentieke bronnen nog veel potentieel. Hergebruik van data die al bestaan moet tijdens mijn regeerperiode sterker de norm worden (cfr. only onceprincipe).

Ook binnen de beoordelingsfase moet gezocht worden naar planlastvermindering. Ik stimuleer mijn departement om, in overleg met het veld, inspiratie te zoeken bij andere beoordelingssystemen binnen en buiten het culturele veld.

Het Kunstendecreet van 2013 zette al stappen om de procedures op vlak van verantwoording en toezicht proportioneel te laten verschillen, volgens grootte van de subsidie. Binnen mijn beleid wil ik zoveel mogelijk vanuit vertrouwen in een goed beheer van de middelen vertrekken. Steekproefsgewijze, risico-gedreven controles door mijn administratie zullen op termijn de vaste controles vervangen.

Digitaliseringsprojecten- en processen in de culturele sector (cfr. KIOSK, Cultuurconnect, Publiq, meemoo...) hebben niet enkel planlastvermindering als doel, maar genereren ook interessante data. Deze

//

data bieden een unieke bron van informatie die ten dienst moet staan van het beleid. Ik onderzoek of ik het databeheer kan optimaliseren in functie van monitoring, beleidsondersteuning en praktijkondersteuning. Dit zorgt voor meer transparantie en betere ontsluiting, waar de sector beter van wordt.

Digitalisering grijpt in op de hele keten van ontwikkeling, productie, distributie, promotie en archivering binnen het kunstenveld. De tendens naar meer digitale distributie en digitale verkoop heeft impact op verdienmodellen en auteurs- en naburige rechten. Kunstenaars gaan op zoek naar de meerwaarde die digitale technologie kan bieden in het artistieke creatie en productieproces. Daarnaast schept digitalisering, zeker met de wijde verspreiding van sociale media, nieuwe mogelijkheden voor (zelf)promotie en het (anders) bereiken van een publiek. Ten slotte brengt digitalisering ook nieuwe ethische vraagstukken met zich mee.

De kunstensector speelt op alle vlakken een voortrekkersrol en dient versterkt te worden om die rol verder op te nemen. Om de voordelen van digitalisering optimaal te kunnen benutten, wil ik ervoor zorgen dat de sector sterker inzet op digitale innovatie en het versterken van digitale competenties bij kunstwerkers.

Ik geef Cultuurconnect daarom de opdracht om opleidingstraject Digitaal Leiderschap binnen de cultuursector op te starten, waardoor kunstwerkers vanuit hun eigen case aan de bouwstenen van een digitale strategie voor hun organisatie kunnen werken. Vanaf 2019 kunnen kunstenaars en andere spelers binnen de cultuursector zich bovendien kandidaat stellen om in residentie te gaan in drie buitenlandse residentieplekken die werken op de snijlijn tussen kunst, cultuur, wetenschap en technologie. Makers of onderzoekers die voor een residentie geselecteerd worden, ontvangen een tussenkomst in de leef- en reiskosten en een forfaitaire bijdrage in de productiekosten. Ik zal de impact van deze subsidie na enkele jaren evalueren en zo nodig bijsturen.

//

Aandachtspunten beoordelingen

In het Kunstendecreet zijn beoordelingscriteria opgesomd opdat de beoordelingen zo objectief mogelijk zouden kunnen plaatsvinden. Decretaal is er evenwel ook voorzien dat ik in mijn visienota aandachtspunten kan formuleren waaraan de dossiers getoetst moeten worden. Nadat de beoordelingen zijn afgerond, worden de dossiers nog eens bekeken of ze op een uitzonderlijke wijze uitvoering geven aan één of meerdere van volgende aandachtspunten. Ik geef hier de essentie van deze aandachtspunten weer zodat de beoordelaars bij hun werkzaamheden een duidelijke leidraad hebben.

Meerstemmigheid en Landschapszorg	- Het project/de werking neemt een unieke plaats in het kunstenlandschap in of biedt inzichten die nergens anders aan bod komen.
Traditie en Innovatie	- Het project/de werking gaat op een innovatieve, een artistiek zinvolle of kwaliteitsvolle wijze aan de slag met het cultureel erfgoed, de canon en/of de rijke diversiteit aan historische tradities.
Internationalisering	- Het project/de werking heeft een unieke internationale meerwaarde of potentie.
Kunst als gemeenschapsvorming	- Het project/de werking betreft op een unieke wijze (jonge) kinderen en jongeren bij hun artistieke werking.
Zelfredzaamheid	- Het project/de werking heeft bijzondere aandacht voor de kwetsbare positie van de individuele kunstenaar.

- Bijlage: Landschapstekening Kunstenpunt 2019

